

När bubblan brister

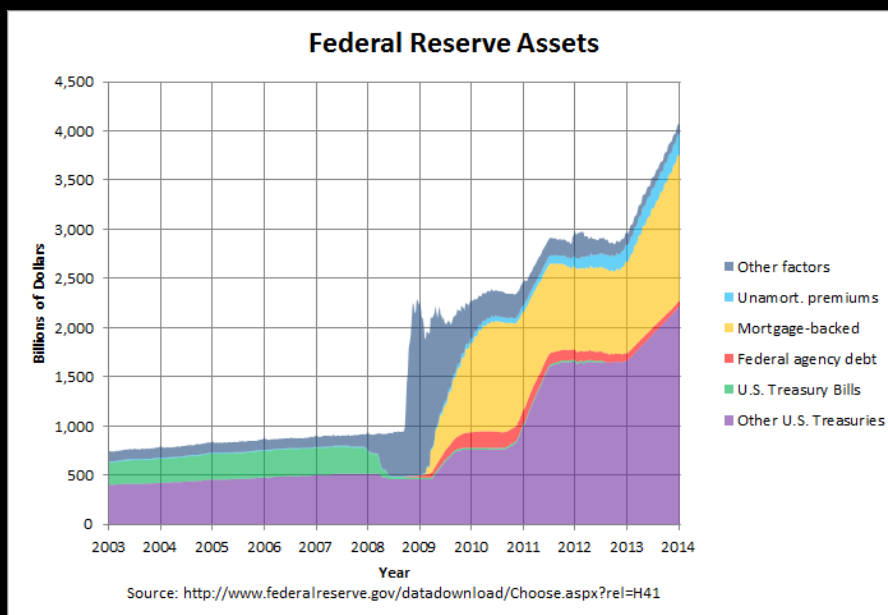
Idag sex år efter inledningen av finanskrisen lever vi fortsatt med efterverkningarna av denna globala kris. Detta har under de senaste åren återspeglats bland annat i en historiskt exceptionell låg räntenivå med en vidlyftig och expansiv penningpolitik från flera stora centralbanker, samtidigt som många krisländer ökat sin skuldsättning till tidigare överträffade nivåer. Insatserna har dock inte kunnat återskapa förtroendet och lyfta de globala ekonomierna.

Vad är då grundfelet med den förda politiken och vad skapar dagens åtgärder för generella framtida problem? Är utvecklingen ett eskatologiskt tecken?

Parallellt med att 2:a världskriget under 1945 gick mot sitt slut inrättades det ekonomiska system som gick under namnet **Bretton Woodssystemet**. Avtalet innebar att medlemsländerna anslöt sig till ett valutasystem med fasta växelkurser där kursen för landets valuta gentemot US-dollar fastslogs. USA garanterade i sin tur ett fast inlösenpris av dollar i guld. I mitten av augusti månad 1971 tillkännagav den dåvarande amerikanske presidenten Rickard Nixon att USA ämnade överge den tidigare **guldstandarden**. När USA nu inte längre stod som garant för systemet så innebar detta att hela avtalet gick i graven och flertalet länder övergick till en flytande växelkurs.

Det amerikanska beslutet öppnade möjligheter som kom att bli inkörsporten till dagens vacklande världsekonomi. Med USA i spetsen slog nu stora delar av främst västvärldens ekonomier in på ett spår med fiatvalutor. Metoden bygger på att man inte längre är kopplade till fysiska reserver utan medger att man obegränsat kan öka penningmängden för att täcka underskott och stimulera ekonomin. I ett sådant system har pappersvalutorna inte längre något egenvärde utan bygger endast på förtroende för respektive lands regering. Då en valuta inte är kopplad till fysiska reserver riskerar den en kraftig devalvering skapad av hyperinflation i takt med att penningmängden ökar. Försök med denna metod har tidigare i historien prövats och har då otvetydigt lett till undergång. Ett typexempel på förfarandet är **Weimarrepublikens hyperinflation**.

Världens penningmängd ökar idag lavinartat och flera av världens ledande ekonomier är de största bovarna. Den amerikanska riksbanken Fed har sedan finanskrisen 2009 genom kvantitativa lättnader ur tomma intet skapat nya dollar motsvarande nära 3,5 biljoner US-dollar (24 000 000 000 000 SEK) varav cirka hälften är **MBS-lån**. MBS-innehavet (gul markering i diagrammet) betyder att Fed äger en betydande del av det amerikanska fastighetsbeståndet.

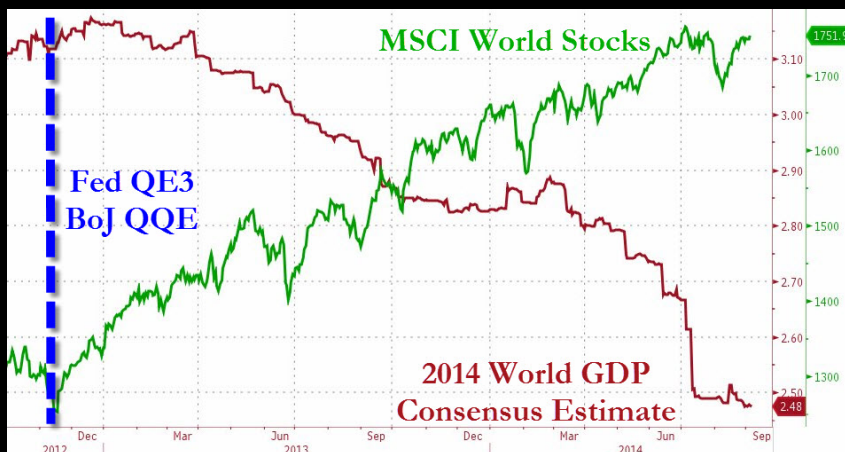

Den japanska centralbanken **BoJ** har vidtagit liknande åtgärder och har sedan år 2000 i flera steg genomfört kvantitativa lättnader. Sedan våren 2013 låter man sedelpressarna under en tvåårsperiod skapa lättnader motsvarande inte mindre än 1,4 biljoner US-dollar (9 800 000 000 000 SEK).

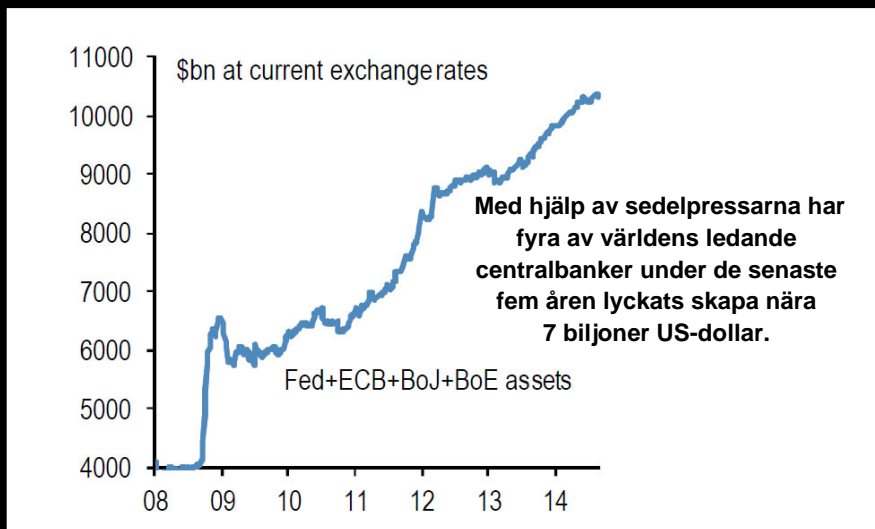

Under sensommaren har även ECB öppnat för en ny stimulanspolicy och köp av statspapper då rapporter pekat på svaga siffror för hela euro-området.

En extrem ökning av penningmängden skapar naturligtvis ett flertal problem. Dessutom har dessa likviditetsökningar inte nått folket på gatan utan stannat hos investerare på finansmarknaderna. Detta har tydligt framstått sedan andra delen av 2012 och diagrammet nedan visar på en kraftig uppgång på världens aktiebörser samtidigt som världens samlade BNP under samma period gått i rakt motsatt riktning. (MSCI)

Sammanställer man de injektioner av överskottslikviditet som världens ledande centralbanker levererat sedan finanskrisens början inser vi att i diagrammet nedan beskrivs stora delar av problematiken. Världen är fast i en permanent tillförsel av ständiga likviditetsinjektioner för att systemet inte skall implodera.

Flera andra faktorer gör att dagens system blir än mer instabilt. En viktig sådan är vad som brukar benämnas **Fractional Reserve Banking (FRB)** och har under modern tid förekommit och förekommer på ett eller annat sätt hos alla banker världen över. På liknande sätt som centralbankerna ökar penningmängden så kan även affärsbankerna "out of thin air" skapa nytt kapital. En kort men bra beskrivning av FRB finns [här](#), tyvärr på engelska.

Med sedelpressarna försöker många centralbanker lösa problemet med den enorma skuldsättning som flertalet av världens länder idag befinner sig i. Detta är en ytterst riskfylld väg som om den får fortsätta kommer att leda till en världsekonomisk kollaps. Ingen nation har någonsin lyckats med konststycket att genom att trycka allt mer pengar lösa sina skuldproblem.

För oss vanliga medborgare är det ett allvarligt brott att på egen hand skapa nya tillgångar i form av vår valuta. Hos de stora centralbankerna fortgår denna process dagligen, man matar ut miljard efter miljard för att täcka underskott i sina statskassor.

Vad som ytterligare försvårar problemet är att flertalet av dessa, i detta avseende "kriminella" länder, också är betydande ekonomier. Studerar vi detta närmare och tittar på världens tio mest skuldsatta länder i förhållande till respektive lands BNP så framgår följande. Sex länder är euroländer tillhörande de så kallade krisländerna. Dessutom finner vi på listan också USA och Japan, världens andra respektive tredje största ekonomi. (tabellen till höger). Mest allvarligt är den amerikanska skuldsättningen då US-dollar också fungerar som världens reservvaluta.

Japan	227.20%
Greece	175.10%
Italy	132.60%
Portugal	129.00%
Singapore	105.50%
United States	101.53%
Belgium	101.50%
Spain	93.90%
Euro Area	92.60%
France	91.80%
United Kingdom	90.60%

En uppfattning om hur illa ställt det är med den amerikanska skuldsättningen kan vi få om vi studerar skulden per capita. Fram till 1971 då man var knuten till guldstandarden hade varje amerikan en skuld baserad på amerikanska statslån på cirka 1 000 US-dollar. När man därefter lämnade guldstandarden och började förlita sig på ett system med en fiatvaluta och därmed möjligheten att starta sedelpressarna har skulden per capita rusat i höjden. Diagrammet nedan visar skuldsättningen fram till och med 2012. Sedan dess har summan ökat ytterligare (blå markering) och idag är varje amerikansk medborgare skyldig cirka 58 000 US-dollar (cirka 400 000 SEK).

Till detta skall läggas skulder tagna av respektive amerikansk stat samt personliga skulder som fastighetslån, kreditkulder, studielån etc. En beräkning av skuldsättningen visar att vare amerikan idag har en genomsnittlig skuld på sammanlagt **225 000 US-dollar** (1 575 000 SEK) och att 40 procent av alla amerikaner har mindre än 500 US-dollar i besparingar.

I grunden finns det tre alternativ att komma ur en skuld. Betala tillbaks skulden, gå i konkurs eller betala tillbaks genom att trycka pengar. Det senare alternativet är endast möjligt för centralbanker i ett system med fiatvalutor.

OPTIONS FOR SETTLING A DEBT

- #1 - Pay it off
- #2 - Default on it
- #3 - Print money to pay it back

Dagens centralbanker försöker "lösa" skuldproblemet med hjälp av sedelpressarna

Som vi tidigare kunde konstatera är dagens ekonomier fast i en nollräntepolitik med en ständigt ökande penningmängd. Man är slav under detta system där räntehöjningar eller stoppade sedelpressar snabbt skulle få hela systemet att implodera. Dagens globala skuldsättning och räntepolitik med en förlitan på fiatvalutor skapade genom sedelpressarna är inget annat än ett enda stort världsvitt [ponzibedrageri](#) där flera storbanker och finansbolag berikar sig på allmänhetens bekostnad.

Slutet på denna galenskap kommer att visa sig i en världsvid kollaps där något kommer att bli den utlösande faktorn, den katalysator som drar igång kaoset. När bubblan spricker är det sannolikt någon företeelse man inte lyckats förutse och därmed inte snabbt nog lyckas manövrera ur.

Idag finns en mängd faktorer som kan sätta igång rullningen av denna snöboll. En av de mest troliga orsakerna kan vara fortsättningen på den mycket snabba de-dollarization som nu pågår. Runt 60 procent av världens samlade valutor är US-dollar. Av dessa är mer än hälften placerade utanför USA:s gränser, detta på grund av valutans nyttjande som reservvaluta och att olja fram till nyligen helt prissatts i US-dollar.

[BRICS-länderna](#) lämnar nu i snabb takt US-dollar som betalmedel och exemplet följs av en rad andra länder. Detta resulterar i att valutan kommer att bli allt mer marginaliserad. Processen skapar en situation där US-dollar riskerar en eskalerande värdeminskning resulterande i en kraftig devalvering.

Prissättningen av guld är idag kraftigt manipulerad på pappersguldmärknaden. Det senaste året har tydliga bevis på detta framkommit och få ifrågasätter idag detta påstående. Samtidigt reses allt fler frågetecken över hur mycket fysiskt guld som finns kvar i västerländska guldvalv. Sannolikt har samma fysiska guld via pappershandeln sålts eller leasats ut upprepade gånger. Resultatet blir att manipulationen i pappersguldmärknaden lever på lånad tid. När innehavare av pappersguld kräver fysiska leveranser och detta misslyckas spricker bubblan.

Ytterligare faktorer som kan vara en tänkbara katalysator är cyberattacker mot bank- och finansbolag, eskalerande geopolitiska konflikter, geologiska skakningar eventuellt i kombination med meteorologiska extremvädningar på strategiska platser samt inte minst en allvarlig pandemi.

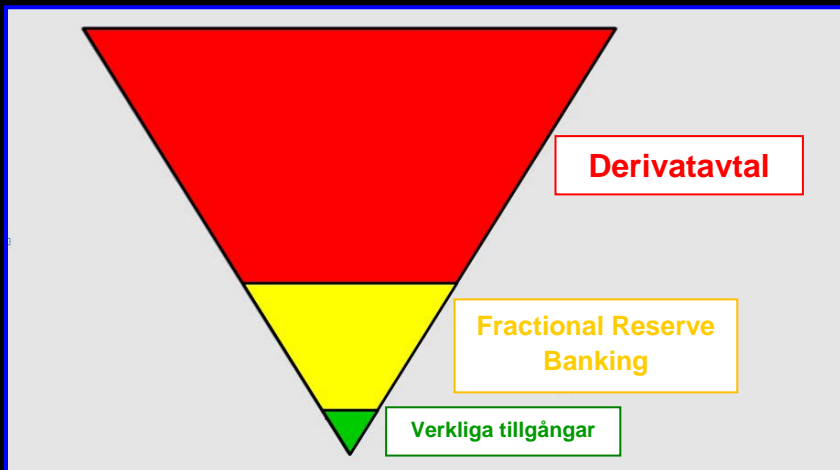

Nyligen varnade Bank of England för att "cyberhotet" har blivit ett allt större problem i de finansiella systemen och man pekade på att varje minut under dygnets alla 24 timmar är ett av de större finansinstituten under attack.

Vi ser idag geopolitiska risker för en eskalerande utveckling både i Östeuropa och inte minst växande konflikthårdar i Mellanöstern där kontrollen över de oljeproducerande regionerna kan spela en avgörande roll.

Oavsett vad som kommer att utlösa denna extremturbulens i världsekonomin så finns i grunden en faktor som är garanten för att en allvarlig finansiell skakning denna gång inte går att reda ut, denna garant kallas derivathandeln. Vi har i en tidigare Höma tittat närmare på denna problematik.

Derivatproblemet brukar på ett förenklat sätt beskrivas i form av en upp och nervänd triangel där den nedre gröna triangeln visar världens verkliga tillgångar, den gula delen storleken på Fraktionell Reserve Banking samt den övre röda och överlägset största delen världens samlade derivatavtal.

Idag finns det i USA fem stora banker som var och en har mer än 40 biljoner US-dollar i derivatavtal. *New York Times* visade nyligen att amerikanska banker har sammanlagt derivatavtal för närmare 280 biljoner US-dollar i sina böcker. Detta kan jämföras med den amerikanska statsskulden på cirka 17,5 biljoner US-dollar vilket alltså betyder att amerikanska banker sitter på derivatavtal i storleksordningen 16 gånger större än hela den amerikanska statsskulden.

Än värre än de amerikanska bankjättarna visar det sig nu att den tyska superbanken *Deutsche Bank* är beträffande derivatavtal. Banken håller avtal

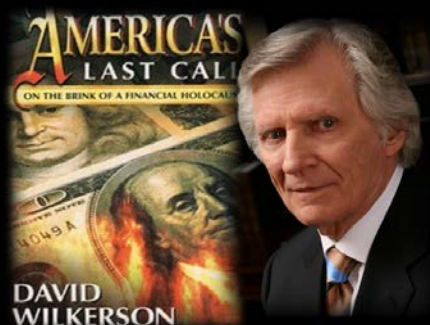

motsvarande 75 biljoner US-dollar. Detta är cirka 100 gånger mer än bankens egna tillgångar, fem gånger mer än hela Europas sammantagna BNP och i paritet med hela världens samlade BNP. Då skall vi också observera att till skillnad från aktier och obligationer så representerar dessa derivat inte några investeringar utan är i grunden endast vadslagningar på vad som finansiellt skall ske i framtiden. Det är ingen tvekan om att dessa derivatavtal kan beskrivas som bubblornas bubbla.

I sin bok *Americas last call* från 1998 skrev David Wilkerson följande:

Jag kan säga er att den amerikanska drömmen mycket snart kommer att förvandlas till den amerikanska mar-drömmen. Det kommer att ske mycket hastigt och ingen kommer att egentligen kunna förklara hur det går till. Det kommer bara att finnas säljare men inga köpare.

Det Wilkerson här talar om är sannolikt prologen till vad han 2009 sedan offentliggjorde som ett [Urgent Message](#) där kärnan i budskapet är följande:

En skakning kommer som kommer att beröra hela jorden. Den kommer att bli så kraftig att varenda en av oss kommer att skakas om. Och det kommer även att skaka om den mest Gudfruktige av oss.

Med bakgrund av vad vi här har studerat är det idag inte svårt att se en kommande utveckling likt de scenarier som Wilkerson har varnat för.

Vi skall sluta med att återge ytterligare ett utdrag ur Wilkersons bok *Americas last call*. Wilkerson skriver:

Bibeln säger att precis före Guds domar så kommer massor av hans egna att slå dövörat till för alla profetiska varningar. Varför? Jo för att man tar del av överflödet precis som de ogudaktiga gör. Ingen vill egentligen överge sina liv i detta överflöd. Denna tidsålders Gud har förblindat dem och då kommer man att skratta åt varningarna och gå emot Guds varningar.

I Jesaja 30:8-11 kan du se hur folk tänkte och sa i sina hjärtan för man ville bara höra positiva nyheter om ständig framgång och välstånd.

Jesaja 30:8 Gå nu och skriv detta på en tavla inför dem och teckna upp det i en bok, så att det bevaras för kommande dagar, alltid och för evigt. 9 Ty det är ett upproriskt folk, barn som ljuger, barn som inte vill höra HERRENS undervisning 10 och som säger till siarna: "Skåda inte!" och till profeterna: Profetera inte för oss det som är sant. Tala smickrande ord till oss, profetera bedrägliga ting. 11 Vik av ifrån vägen, gå bort från stigen, låt oss slippa se Israels Helige.

Precis så här är det med många kristna idag. Man vill gärna höra om hur nådefull och barmhärtig Gud är och hur mycket han förlåter osv. Ja Gud är sådan och jag brukar predika detta lika starkt som någon annan. Men om jag säger eller skriver något som är en varning för en kommande dom så är de största kritikerna alltid pastorer och kristna.

Mvh Rune

